

**การพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองโดยประยุกต์ใช้แนวคิด
การประเมินแบบเสริมพลังสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
Development of Self Control Ability by Applying the Empowerment
Evaluation on Matthayomsueksa 3 Students**

เพ็ญศรีย์ แสนศักดิ์¹

อรนุช ศรีสะอาด²

รัชนิเพ็ญ พลเยี่ยม³

บทคัดย่อ

การพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ (1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (2) เพื่อติดตามผลการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluter Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่มใช้แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเอง และแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนเองเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังได้ดังนี้ 1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Taking Stock) ข้อมูลที่ได้มีความเกี่ยวข้องกับการประเมินความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนโดยนำผลที่ได้จากการทำกิจกรรมที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบกิจกรรมที่ 2 ถึง กิจกรรมที่ 10 โดยได้มีการเตรียมการสนทนากับนักเรียนในหัวข้อ “พฤติกรรมที่เป็นปัญหา” และประเมินความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่เข้าร่วมฝึกเพื่อเก็บข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผล (Setting Goal) และพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (Developing Strategies) 1.2 การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผล (Setting Goal) เป้าหมายของการพัฒนา คือ เพื่อพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง 1.3 การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (Developing Strategies) นักเรียนมีขีดความสามารถในการควบคุมตนเองเพิ่ม โดยนำการประเมินแบบเสริมพลังมาประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติการ รวมทั้งได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ออกแบบการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของตนเอง

2. ผลการติดตามผลการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังการจัดหาหลักฐานที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (Documenting Progress) เป็นการติดตามเพื่อ

¹ มหบัณฑิตสาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร.มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างว่ามีความสามารถในการควบคุมตนเองเป็นอย่างไรบ้างหลังจากการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเอง โดยพิจารณาจากผลการทำกิจกรรมและผลการประเมินตนเองของนักเรียน บทบาทของผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการประเมินและเป็นผู้สนับสนุนให้คำปรึกษาแก่กลุ่มตัวอย่างตามความต้องการของแต่ละคนเพิ่มเติมเท่าที่จะเป็นโดยตระหนักถึงองค์ประกอบของการประเมินแบบเสริมพลังเรื่องการอำนวยความสะดวก และการให้การสนับสนุน โดยไม่มีการชี้นำให้ปฏิบัติตาม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของกิจกรรมและสามารถในการควบคุมตนเองได้ โดยมีการวางแผนการทำกิจกรรมและทำการประเมินตนเองด้วยความตั้งใจ การจัดการบันทึกผลการประเมินมีอยู่บ้างแต่เป็นการจดแบบย่อ

คำสำคัญ : การพัฒนาความสามารถ, ประยุกต์ใช้แนวคิด

ABSTRACT

Development of self control ability by applying the empowerment evaluation concept on Matthayomsueksa 3 students study aimed to 1) develop the self control ability of Matthayomsueksa 3 students who were trained by the activities promoting self control by applying the empowerment evaluation concept, and 2) monitor the development of the self control ability of Matthayomsueksa 3 students who were trained by the activities promoting self control by applying the empowerment evaluation concept. The research samples were 60 students retrieved by using the cluster random sampling technique with classroom unit base. Research instruments were the activity promoting self control plans and self control test. Standard statistics were used in data analysis.

Research results were as follows :

1. The results of the development of the self control ability of Matthayomsueksa 3 students who were trained by the activities promoting self control by applying the empowerment evaluation concept can be described as;

1.1 Taking stock provided information regarding the evaluation of the self control ability of the students from the activity number 1 as background to develop the activity number 2 to 10. The topic to discuss was “problem behaviors” then analyze need of the students to participate in the training for collecting data, setting goal and developing strategies.

1.2 Setting goal was to develop the self control ability by applying the empowerment evaluation concept.

1.3 developing strategies considered the students with increasing self control ability from the activity using the empowerment evaluation and promoted the students to take part in evaluating the activity they participated in.

2. Monitoring results of development in self control ability of the Matthayomsueksa 3 students who were trained by the activities applying from the empowerment evaluation concept were described as below;

documenting process was to collect data from the sample group by investigating the effects on the samples group self control ability after training by looking at the results of activity and self evaluation. The researcher facilitated the document regarding the evaluation and assisted in advising the individual sample by relying on the elements of the empowerment evaluation on the convenience and support without directive acts. It was showed that most of the students having awareness concerning the activity importance and being able to control oneself. They planned and evaluated the activities properly and also took brief note about the evaluation.

Keywords : Talent development, Application of the concept.

บทนำ

การพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเอง เป็นเรื่องที่น่าสนใจในด้านจิตใจหรือนามธรรมของบุคคลมากกว่ารูปธรรม จัดเป็นกระบวนการที่ต้องมีการวางทิศทาง เพื่อการพัฒนาและอบรมปลูกฝังกันอย่างถูกต้อง โดยจะต้องมีการเตรียมการเพื่อให้เกิดพฤติกรรมในการควบคุมตนเองให้อยู่กับบุคคลอย่างมั่นคง และในกระบวนการพัฒนาที่สำคัญนี้ คือ บุคคลที่เป็นต้นแบบ ซึ่งได้แก่ บุคคลในสังคมและสื่อทั้งที่ใกล้ชิดและไกลตัวเด็ก (กมลสุดประเสริฐ, 2533 : 14) และการพัฒนาดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับนโยบายระดับชาติที่ต้องการให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4) ซึ่งในด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนโพ้นทองพัฒนวิทย์วิทยายุในช่วงวัยรุ่น อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่จะต้องปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ๆ มีการเจริญเติบโตของร่างกายและการพัฒนาพฤติกรรมจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่มีความเหมาะสมในการปรับพฤติกรรมอย่างยิ่ง หากพบว่านักเรียนมีการควบคุมตนเองในระดับต่ำก็สามารถพัฒนาการควบคุมตนเองของนักเรียนได้ทันเวลา เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและวางแผนเป้าหมายการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) เป็นแนวคิดการประเมินที่เสนอโดย David Fetter man (1994) มีรากฐานของแนวคิดมาจากการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) การประเมินแบบเสริมพลังเป็นการใช้เทคนิคของการประเมิน เทคนิคการประเมินและข้อค้นพบจากการประเมิน ไปกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงการกำกับตนเอง โดยใช้ทั้งวิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการดำเนินงานเป็นกระบวนการที่ช่วยให้กลุ่มบุคคลต่างๆ ช่วยตนเองเป็น และพัฒนาตนเองโดยใช้วิธีการประเมินตนเองและสะท้อนผลแก่ตนเอง กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการทำงานจึงประกอบด้วยบุคลากรภายในที่ทำการ

ประเมินผลด้วยตนเอง และบุคลากรภายนอกที่ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะหรือผู้อำนวยการความสะดวกในการประเมิน (facilitator) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของบุคลากรภายในว่าต้องการความช่วยเหลือในระดับใด (สุวิมล ว่องวานิช. 2543 : 38)

การประเมินแบบเสริมพลัง อาศัยหลักการทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม โดยไม่มีใครเสริมพลังให้กับใครได้ แต่ทุกคนต้องเสริมพลังให้กับตนเอง ดังนั้นการประเมินแบบนี้จึงมิได้จบลงแค่การทราบคุณค่าของการประเมิน เหมือนการประเมินแบบเก่า แต่เป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่อง เป็นการประเมินเพื่อการพัฒนา ปรับปรุง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลผลิตที่ได้จากการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ คือ การเกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นในบริบทของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ บุคลากรภายนอกจึงมีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรหลายลักษณะดังนี้ (Fetter man. 1997) (1) การฝึกอบรม (training) เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรภายในให้สามารถทำการประเมินตนเองได้โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมิน ทำให้บุคลากรภายในเกิดการเรียนรู้ในทุกขั้นตอนของการทำงานมุ่งให้บุคลากรเกิดความเข้าใจในวิธีการมากกว่าการให้ความรู้ตรงๆ (2) การอำนวยความสะดวก (facilitator) โดยบทบาทของนักประเมินจะเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการประเมิน กระตุ้นก้ากับการทำงาน พยายามขจัดอุปสรรคปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ากระบวนการประเมินจะไม่ล้มเหลว (3) การได้รับการสนับสนุน (advocacy) เป็นขั้นของการนำผลการประเมินตนเอง ไปใช้ประโยชน์ โดยการนำผลการประเมินเสนอผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้บริหารเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านทรัพยากรในการดำเนินการ (4) การสร้างความกระจ่าง (illumination) ผลที่ได้จากการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ จะช่วยเปิดตาทำให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การทำงาน การประเมินด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาบุคคลให้เกิดความชัดเจนในตนเอง ทำให้เกิดชุมชนของผู้รู้ขึ้น และ (5) การมีเสรีภาพในการกำหนดอนาคตของตนเอง (liberation) เมื่อกระบวนการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจช่วยให้บุคลากรเกิดการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้แล้ว เขาเหล่านั้นจะสามารถมองเห็นอนาคตของตนเองว่าควรจะพัฒนาไปในทิศทางใด ทำให้บุคคลสามารถใช้ความคิดที่อิสระจากกรอบความคิดแบบเดิมสร้างและกำหนดแนวทางของตนเองได้

โดยสรุป การพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัญหาของของนักเรียนจากแต่ละกลุ่มขาดการยับยั้งชั่งใจ ควบคุมสติไม่ได้ เวลาโกรธ ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นคิดต่างจากตัวเองไม่ได้ ตอบโต้ทันทีเมื่อมีใครต่อว่า ขอบลอคคำตอบจากเพื่อน ไม่สวมหมวกนิรภัยขณะขับรถจักรยานยนต์ จากปัญหาที่นักเรียนร่วมกันเสนอพบปัญหา 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ปัญหาด้านอารมณ์และปัญหาด้านพฤติกรรมจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า การระดมความคิดของนักเรียนเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นเป็นไปอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย การประเมินแบบเสริมพลังนอกจาก จะทำให้ทราบผลการประเมินแล้ว ยังช่วยพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำการประเมินได้ด้วยตนเอง Fetter man (1997) สรุปประโยชน์ของการประเมินแบบเสริมพลังไว้หลายประการดังนี้ (1) ช่วยสร้างทั้งเทคนิควิธีการประเมินและความรู้เกี่ยวกับการประเมิน เนื่องจาก การประเมินแบบเสริมพลังถูกออกแบบเพื่อสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดการตัดสินใจด้วยตนเอง (2) ช่วยเพิ่มการบูรณาการวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน (3) การร่วมมือรวมพลังในกระบวนการประเมินช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรู้สึกเป็นเจ้าของในกระบวนการประเมิน (4) การตัดสินใจด้วยตนเองในการประเมินจะช่วยเพิ่มความตระหนักในคุณค่าหรือความต้องการจำเป็นของการประเมิน (5) ช่วยสนับสนุนในการพัฒนาเป้าหมายและวิสัยทางการวิจัย ช่วยสร้างความเข้าใจในให้ชุมชนเกี่ยวกับเรื่องการออกแบบและการดำเนินการประเมินได้อย่างดี (6) ช่วยบูรณาการกิจกรรมการประเมินเข้าไปในโครงสร้างของโครงการตั้งแต่แรกเริ่ม และนำไปสู่การใช้บทบาทของการประเมินและวิธีการแบบยั่งยืน จากแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังที่เอื้อ

ต่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เน้นให้ผู้เกี่ยวข้องในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วม เรียนรู้การประเมินประเมินตนเอง สะท้อนผลแก่ตนเอง จนในที่สุดสามารถตัดสินใจหรือกำหนดตนเองได้ จึงน่าจะเป็นแนวทางที่จะพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโพธิ์ทองพัฒนาวิทยา โดยใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ไปกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเอง และเป็นแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองแก่นักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง
2. เพื่อติดตามผลการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง

วิธีการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนโพธิ์ทองพัฒนาวิทยา อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 550 คน จาก 11 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนโพธิ์ทองพัฒนาวิทยา อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 60 คน มีขั้นตอนในการจัดกลุ่มเพื่อการทดลองเป็นดังนี้

2.1 สุ่มห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนโพธิ์ทองพัฒนาวิทยา อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Clutter Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียนๆ ละ 50 คน จำนวน 100 คน

2.2 นำแบบวัดความสามารถในการควบคุมตนเอง มาทำการทดสอบกับนักเรียนที่สุ่มได้ในข้อที่ 2.1 และนำผลคะแนนที่ได้มาเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก คัดเอานักเรียน 30 คนแรกของแต่ละห้อง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองอยู่ในระดับต่ำ จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน

2.3 แบ่งนักเรียนที่ได้จากข้อ 2.2 ออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้แก่ กลุ่มทดลองที่จัดกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินเสริมพลังและกลุ่มควบคุมที่จัดกิจกรรมปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเอง 10 กิจกรรมใช้เวลา 10 ชั่วโมง
2. แบบสอบถามวัดความสามารถในการควบคุมตนเอง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบสอบถามวัดความสามารถในการควบคุมตนเองด้านอารมณ์และด้านพฤติกรรมด้านละ 15 ข้อ

วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังโดยการสังเกต และการสัมภาษณ์และผลการทดลองใช้ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ร้อยละ ใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี. 2552 : 126)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี. 2552 : 126)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี. 2552 : 250)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังได้ดังนี้

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Taking Stock) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับ การประเมินความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนโดยนำผลที่ได้จากการทำกิจกรรมที่ 1 มาใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบกิจกรรมที่ 2 ถึง กิจกรรมที่ 10 โดยได้มีการเตรียมการสนทนาเกี่ยวกับ นักเรียนในหัวข้อ “พฤติกรรมที่เป็นปัญหา” และประเมินความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่เข้าร่วมฝึกเพื่อ เก็บข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผล (Setting Goal) และพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุ เป้าหมาย (Developing Strategies) ตามขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลังในลำดับต่อไป

1.2 การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผล (Setting Goal) เป้าหมายของการพัฒนาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองคือ เพื่อพัฒนาความสามารถ ในการควบคุมตนเองโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง การดำเนินงานในส่วนนี้ผู้วิจัยทำหน้าที่ เป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษากับนักเรียนระหว่างการฝึกกิจกรรม ในลักษณะของมิตรวิพากษ์ (critical friend) โดยซักถามเพื่อให้เกิดความชัดเจนในประเด็นที่สงสัยและคอยกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม ในการนำเสนอข้อมูลที่หลากหลาย

1.3 การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (Developing Strategies) เพื่อให้การพัฒนา ความสามารถในการควบคุมตนเองบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ข้างต้นผู้วิจัยจึงออกแบบกิจกรรมโดยกำหนดให้ มีการฝึกเป็นระยะเวลา 6 ชั่วโมง เพื่อให้ความรู้ในการประเมินแก่นักเรียน อันเป็นการเพิ่มความสามารถในการ ควบคุมตนเองโดยนำการประเมินแบบเสริมพลังมาประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติการ รวมทั้งได้ส่งเสริมให้นักเรียน ได้ออกแบบการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของตนเอง การดำเนินงานในส่วนนี้ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้อำนวย ความสะดวกและให้คำปรึกษากับนักเรียนระหว่างการฝึกกิจกรรม ในลักษณะของมิตรวิพากษ์ (critical friend) โดยการกระตุ้นให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการนำเสนอประเด็นที่ต้องการปรับปรุง จัดบันทึกและ นำเสนอประเด็นให้คะแนนและโหวตเลือกประเด็น สรุปประเด็นที่ได้จากการอภิปราย และทุกคนได้มีโอกาส แสดงความคิดเห็น ทำให้เกิดการและเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน บรรยากาศในการอภิปรายเป็นไปอย่างเปิดกว้าง กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

2. เพื่อติดตามผลการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง การจัดทา หลักฐานที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (Documenting Progress) เป็นการติดตามเพื่อเก็บ

รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างว่ามีความสามารถในการควบคุมตนเองเป็นอย่างไรบ้างหลังจากการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเอง โดยพิจารณาจากผลการทำกิจกรรมและผลการประเมินตนเองของนักเรียน บทบาทของผู้วิจัยทำหน้าที่เป็น ผู้อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมเอกสารความรู้เกี่ยวกับการประเมินและเป็นผู้สนับสนุนให้คำปรึกษาแก่กลุ่มตัวอย่างตามความต้องการของแต่ละคนเพิ่มเติมเท่าที่จะเป็นโดยตระหนักถึงองค์ประกอบของการประเมินแบบเสริมพลังเรื่องการอำนวยความสะดวก และการให้การสนับสนุนโดยไม่มีการชี้นำให้ปฏิบัติตาม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของกิจกรรมและสามารถในการควบคุมตนเองได้โดยมีการวางแผนการทำกิจกรรมและทำการประเมินตนเองด้วยความตั้งใจ การจัดการบันทึกผลการประเมินมีอยู่บ้างแต่เป็นการจดแบบย่อ

อภิปรายผล

จากการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการวิจัย พบว่า ความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเอง สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 ทั้งนี้เพราะเด็กมัธยมศึกษาตอนต้นเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่พฤติกรรมทางสังคมโดยเฉพาะในด้านการควบคุมตนเอง ซึ่งในระยะแรกอาจมีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เพราะเด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ยังไม่รู้จักรับความรู้สึกอารมณ์ และยังไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น แต่เมื่อเด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือกับผู้อื่นมากขึ้น อีกทั้งได้รับการปลูกฝังพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคม เด็กย่อมสามารถปรับตัวได้เข้ากับผู้อื่นและเรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคมได้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 21) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา เสมอมาศ (2550 : 1-77) ได้ศึกษาผลการฝึกเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายของนักเรียนวัยรุ่นที่มีจิตลักษณะแตกต่างกันด้วยชุดกิจกรรมแนะแนว พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย มีการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายและเห็นคุณค่าของการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลดังกล่าวปรากฏชัดเจนในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นเพศชาย นักเรียนที่มีเหตุผลทางจริยธรรมสูงควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมาย และเห็นคุณค่าของการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีเหตุผลทางจริยธรรมต่ำ และนักเรียนวัยรุ่นเพศชายควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศหญิงขณะที่นักเรียนวัยรุ่นเพศหญิงเห็นคุณค่าของการควบคุมตนเองเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศชาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติพร ทองหล่อ (2545 : 205-211) ได้วิจัยรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจอาจารย์พยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจอาจารย์พยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และเปรียบเทียบคุณลักษณะบุคคลที่ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ในด้านคุณลักษณะที่มีผลต่องานหรือองค์การ พบว่า 1) ภายหลังการทดลองระยะที่ 1 อาจารย์กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะบุคคลที่ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในด้านคุณลักษณะที่มีต่องานหรือองค์การ คือ การยึดมั่นผูกพันองค์การ และด้านคุณลักษณะที่มีผลต่อตนเอง คือ การรับรู้ถึงการมีพลังอำนาจในตนเอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ภายหลังทดลองระยะที่ 2 อาจารย์กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะบุคคลที่ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจในด้านคุณลักษณะที่มีผล

ต้องานหรือองค์การได้แก่ การยึดมั่นผูกพันองค์การ และความพึงพอใจตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจอาจารย์พยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เป็นการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง ทั้งกิจกรรมการฝึกอบรมและกิจกรรมการฝึกทักษะที่มีความสอดคล้องกันซึ่งสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติกิจกรรมตระหนักในความสามารถและพลังอำนาจในตนเองและความสำคัญ ของการเสริมสร้างพลังอำนาจให้ผู้อื่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ความสามารถในการควบคุมตนเองนั้นสามารถฝึกฝนและแทรกเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ ได้ ตลอดทั้งปรับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการควบคุมตนเองประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องให้เวลากับเด็กในการปรับตัวที่จะต้องทำกิจกรรมร่วมกัน ครูต้องคอยกระตุ้นและให้คำแนะนำให้กำลังใจในการทำกิจกรรมและควรส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้แสดงออกอย่างอิสระ โดยสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานกับเด็ก เพื่อให้เด็กรู้สึกไว้วางใจและเชื่อมั่นในการกล้าแสดงออก

1.2 เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมควรยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมและความสนใจของเด็ก เนื่องจากเด็กมีความสนใจในการเลือกกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ที่แตกต่างกัน ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้เวลาในการตัดสินใจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรม แบบประเมินที่ใช้ในการวิจัยให้มากขึ้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยออกมามีความชัดเจนและเป็นประโยชน์มากที่สุด

2.2 ควรมีการศึกษาทักษะด้านอื่นๆ ที่จะส่งผลต่อพัฒนาการเด็กให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กมล สุดประเสริฐ. ความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทย ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่าง

องค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะ และการพัฒนาจิตลักษณะ เพื่อการสร้างพลเมืองที่มี

ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิทยาเขตประสานมิตร., 2533.

สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยและพัฒนาระบบประเมินผลภายในของสถานศึกษาในรายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กทม. : ประสานการพิมพ์, 2552.

อดิพร ทองหล่อ. รูปแบบการเสริมสร้าง พลังอำนาจอาจารย์พยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก.

วิทยานิพนธ์ ค.ด. (บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. เอกสารพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.

Kazdin, A. E. **Behavior modification in applied setting**. Homewood, Behavior and Mental Heath, 12(2), 135-154., 1980.

Kanfer, Frederick H. and Jeanne S. Phillips. **Learning Foundations of Behavior Theory**. New York : John Wiley & Sons., 1970.

Stufflebeam, Daniel L. **Empowerment evaluation, objectivist evaluation, and evaluation standards : where the future of evaluation should not go and where it need to go**. In **Evaluation Practice**. Vol.15 No ; p.321-338., 1994.